

УДК 65.011.2

*О.С. Гриценко, к.т.н., доц.,
Ю.О. Запєчна, к.е.н, доц., К.І. Шевчук,
М.В. Бородаєво, КНУБА, м. Київ*

**ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ
БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА
РІВНЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Розглянуто корпоративну соціально-економічну відповідальність як діяльність компаній, яка спрямована на дотримання високих соціальних, економічних, екологічних стандартів виробничої діяльності на основі створення взаємовигідних відносин між бізнесом, суспільством та державою з метою забезпечення взаємної вигоди у вигляді пропорційного економічного зростання та забезпечення потреб суспільства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *соціально-економічна відповідальність, економічна безпека, корпоративна соціальна відповідальність.*

Актуальність. Потреба забезпечення економічної безпеки досить гостро постала перед підприємствами будівельної галузі з настанням світової фінансово-економічної кризи. Негативно вплинувши на функціонування багатьох галузей економіки, криза найбільше позначилась саме на діяльності будівельних підприємств.

Зменшення обсягів будівельних робіт протягом декількох останніх років закономірно загострило конкуренцію на будівельному ринку, негативно позначившись на рентабельності будівельної діяльності, фінансовій стійкості підприємств галузі. Досвід останніх часів показує, що далеко не всі підприємства готові до настання кризи. Навіть ті з них, що мають потенційний запас стійкості, не завжди використовують власні переваги через відсутність практики використання всього комплексу засобів та методів

спрямованих на формування системи економічної безпеки підприємств у стратегічній перспективі. Причини цього досить широко досліджувались в економічній літературі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню завдань з оцінки, прогнозування, управління економічною безпекою будівельних підприємств присвячені праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: Ареф'єва О.В., Барканов А.С., Верхоглядова Н.І., Молодід О.О., Рижаківа Г.М., Федосова О.В., Федоренко В.Г.

Серед робіт, що присвячені окремим питанням функціонування будівельних підприємств та забезпечення їх стійкого розвитку, можна виділити праці Ізмайлової К.В., Міхельса В.О., Гойка А.Ф., Лагутіна Г.В., Нікогосян Н.І., Сорокіної Л.В., Ушацького С.А.

Аналіз даних праць дозволив зробити висновок, що проблема досягнення достатнього рівня економічної безпеки будівельного підприємства, пошук можливостей забезпечення виживання та зростання у довгостроковій перспективі повинні мати основу, що забезпечується не тільки достатнім рівнем економічної стійкості окремих функціональних підсистем підприємства, але й додатковими стратегічними заходами.

Головною метою дослідження є визначення понять: корпоративна соціально-економічна відповідальність, соціальна відповідальність і їх вплив на економічну безпеку будівельних підприємств.

Основний матеріал. Серед чинників, що можуть стати базою для подальшого зростання на довгостроковій основі, слід виділити корпоративну соціально-економічну відповідальність. Корпоративна соціально-економічна відповідальність є добровільною діяльністю компаній, спрямованою на дотримання високих соціальних, економічних, екологічних стандартів виробничої діяльності на основі створення взаємовигідних відносин між бізнесом, суспільством та державою з метою забезпечення взаємної вигоди у

вигляді пропорційного економічного зростання та забезпечення потреб суспільства.

Проте розробка відповідного інструментарію, нових підходів та методик оцінки впливу даного чинника на економічну безпеку будівельних підприємств ускладнюється різноманітністю наукових підходів до самого поняття «корпоративна соціальна відповідальність», аналіз яких дозволить виділити головні складові, що мають вплив на економічну безпеку будівельних підприємств.

Так, Волосковець Н.Ю. вважає: «корпоративна соціально-економічна відповідальність – відповідальне ставлення будь-якої компанії до свого продукту або послуги, до споживачів, працівників, партнерів; активна соціальна позиція компанії, що полягає в гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем.» [3].

Ф. Котлер дає визначення соціальній відповідальності, як «зобов'язання покращити добробут спільноти через довільну ділову практику та вкладання корпоративних ресурсів.» [5, с. 26].

П. Друкер висунув ідею сумісництва прибутковості та відповідальності, тобто дотримання принципу соціальної відповідальності [4, с. 15].

Основними **цільми** впровадження системи корпоративної соціально-економічної відповідальності підприємства є [1, с. 37]:

- забезпечення ведення бізнесу у відповідності із цілями сталого розвитку, насамперед, щодо використання природних ресурсів й недопущення завдання шкоди навколишньому середовищу;

- ведення підприємницької діяльності у відповідності із принципами «чесної гри» («fair trade»);

- реалізація принципів соціального партнерства у взаємовідносинах із ключовими групами стейкхолдерів – персоналом, споживачами, суспільством;

- нагромадження людського й соціального капіталу.

Форми, складові та інструменти корпоративної соціально-економічної відповідальності вже не раз досліджувались у вітчизняній та закордонній практиці. Можна впевнено стверджувати, що корпоративна соціальна відповідальність на сьогодні є невід'ємною складовою діяльності будівельних підприємств. Серед успішних практик є досвід таких провідних будівельних компаній, як Київміськбуд, ТММ, Альтіс-холдинг. Найактивнішими у цій сфері є, насамперед, представництва іноземних компаній, які переносять на український ринок сучасні світові практики, принципи і стандарти, а також великі українські підприємства, що прагнуть покращувати власні конкурентні позиції.

Однак на шляху поширення принципів корпоративної соціальної відповідальності існує низка перешкод, що ускладнюють та сповільнюють цей процес. Для України властива обмежена співпраця будівельних підприємств з місцевими громадами, що досить часто виливається у гучні конфлікти між мешканцями багатоповерхових будівель та забудовниками. Наразі у суспільстві є недостатній рівень довіри до будівельних компаній громадського сектору.

Українські забудовники, з одного боку, роблять спроби розробки конкретних підходів до соціальної відповідальності, впровадження міжнародних принципів прозорості бізнесу, екологічної безпеки, трудових відносин і підтримки суспільства. З іншого боку, вони вимушені здійснювати діяльність в умовах кризового стану економіки і соціальної сфери, що ускладнює їх діяльність та зменшує економічну безпеку. Проте найближчим часом метою для будівельних підприємств, що хочуть досягти довгострокового успіху на ринку, має стати необхідність використання принципів соціальної відповідальності бізнесу як важливого й ефективного інструмента управління.

Висновки. Має бути проведений аналіз з метою визначення, яким чином принципи корпоративної соціальної відповідальності втілюються у практику українськими будівельними компаніями, та як це впливає на їх подальший розвиток та економічну безпеку. Доцільним буде провести опитування персоналу будівельних підприємств з метою визначення як менеджери оцінюють стимули та найбільші перешкоди при впровадженні програм корпоративної соціальної відповідальності, перспективи розвитку корпоративної соціальної відповідальності в будівельному секторі України.

Отже, українські будівельні компанії, що мають бажання розвиватися, досягати конкурентних переваг, інтегруватися у європейський діловий простір, мають цілеспрямовано просувати свої стратегії корпоративної соціальної відповідальності у відповідь на різноманітні ризики соціального та економічного плану та виклики глобальних економічних криз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексеева А. Мы и они: вся правда о социальной ответственности / А. Алексеева, И. Пепкина // Компаньон. – №9 (577). – 2008. – С.26–56.

2. Вахович І.В. Забезпечення економічної стійкості малих будівельних підприємств - основа їх економічної безпеки// І.В. Вахович, О.О. Молодіт / Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. Збірн. наук. праць. Київ – 2013. Випуск 30. – С. 249-255

3. Волосковець Н.Ю. Корпоративна соціальна відповідальність підприємств як основ інноваційного розвитку сучасної економіки / Н.Ю. Волосковець // Вісник КНТУ. Економічні науки. – 2010. – №.17. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/20.pdf

4. Соціальна відповідальність бізнесу, розуміння та впровадження: Публікація ООН в Україні. – К.: 2005. – 78 с.

5. Котлер Ф. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Котлер Ф., Лі Н. ; Пер. з англ. С. Яринич. – К. : Стандарт, 2005. – 302 с.

6. Молодіт О.О. Антикризове управління будівельним підприємством як елемент його економічної безпеки // О.О. Молодіт /Вісник Черкаського університету. Серія економічні науки. – 2014. № 39 (332). – С. 73-76

АННОТАЦИЯ

Рассмотрена корпоративная социально-экономическая ответственность как деятельность компаний, направленная на соблюдение высоких социальных, экономических, экологических стандартов производственной деятельности на основе создания взаимовыгодных отношений между бизнесом, обществом и государством в целях обеспечения взаимной выгоды в виде пропорционального экономического роста и обеспечения потребностей общества.

Ключевые слова: Социально-экономическая ответственность, экономическая безопасность, корпоративная социальная ответственность.

ANNOTATION

We consider corporate social responsibility as the economic activities of companies that focuses on maintaining high social, economic and environmental standards of production activity by creating mutually beneficial relationship between business, society and the state to ensure mutual benefits in the form of proportional growth and the needs of society.

Keywords: Socio-economic responsibility, economic security, corporate social responsibility.